No 1584 Zaterdag 9 Mei 1914. 31ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag. Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.— Afzonderlijke nummers fl. 0.15. Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50: voor elken regel meer 7½ cts.

EINDVERSLAG.

Hetgeen door het Bestuur in de Memorie van Antwoord wordt gezegd omtrent de voorgenomen verplaatsing van pachters van gouvernements gronden heeft vele leden bevreemd. Zij gaven hunne verwondering te kennen, dat thans bij het Bestuur zoovele bezwaren tegen het plan zijn gerezen. Deze bezwaren hadden vóór de aanvrage om crediet tot vergrooting van het domein moeten worden voorzien. Het schijnt — zoo de leden aan het woord — alsof enkel gelet wordt op de wenschen der pachters en geene rekening wordt gehouden met de belangen van de eigenaren der plantages, niettegenstaande de belofte van den Minister van Koloniën, gedaan in de Memorie van Toelichting op het wetsontwerp tot verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1913, waarin Z.E. o.m. zeide:

„Intusschen valt niet te ontkennen, dat ongewenschte toestanden ontstaan zijn tengevolge van de uitgifte in de onmiddellijke nabijheid van de plantages van kleine pachtperceelen, te klein of te weinig vruchtbaar om den pachter een bestaan te verschaffen..............."

„In dien toestand behoort verbetering te worden gebracht, hetgeen slechts mogelijk is door het geleidelijk ontruimen van de te dicht in de nabijheid der plantages gelegen pachtperceelen en het in ruil daarvoor geven van elders gelegen, beter voor het doel geschikte, uitgestrekter terreinen. Zullen de planters zoodoende weder de beschikking verkrijgen over meer weidegrond, waardoor zij hun veestapel zullen kunnen uitbreiden, ook de kleine landbouw zal door dien maatregel gebaat zijn, omdat de pachters er bij zullen winnen, wanneer zij over grooter en geschikter terreinen kunnen beschikken, terwijl eindelijk ook het algemeen toezicht van het districtsbestuur beter zal zijn uit te oefenen..........."

„Het eerste terrein is 1340 H. A., waarvan blijkens een ingesteld speciaal onderzoek 1100 H. A. geschikt voor den landbouw. Wanneer een stuk grond van ongeveer 3 H. A. in huur gegeven wordt aan elk der gezinnen van de te ontruimen perceelen, waarvan in het 4e en 5e district het aantal op 300 wordt geschat, dan zullen nog ongeveer 200 H. A. overblijven voor andere liefhebbers, die zeker niet lang op zich zullen laten wachten.........."

In hetzelfde stuk stelde Z. E. in uitzicht, dat met de verplaatsing in 1913 een aanvang zou worden gemaakt en die in 1914 ten einde zou zijn gebracht.

Door de leden aan het woord werd er op aangedrongen, dat een begin zou worden gemaakt met de ontruiming der gronden, waardoor de plantageeigenaren ontslagen zullen worden van verscheidene buren, die vaak overgaan tot ontoelaatbare praktijken, hetgeen ook het Bestuur zal moeten toegeven, nu het na den aankoop der plantage Pannekoek, enz., gebleken is, dat niettegenstaande politietoezicht er veel hout clandestien gekapt en rijpende dividivipeulen weggevoerd zijn geworden.

Een lid betoogde, dat de Memorie van Antwoord misschien aldus moest worden gelezen, dat het de bedoeling van het Bestuur is de gronden geleidelijk te doen ontruimen, waartegenover door andere leden werd opgemerkt, dat het woord „geleidelijk" in bovenaangehaalde Memorie van Toelichting niet kan beteekenen, dat de zaak op de lange baan zal worden geschoven.

Tegen het voornemen van het Bestuur om perceelen van de nieuw aangekochte gronden in huur uit te geven aan de personen, die thans op de plantages wonen, werden door verscheidene leden ernstige bezwaren geopperd. Naar hunne meening zou den plantageeigenaren daardoor met het geld, dat gegeven is om hen te helpen, schade worden berokkend, doordien hunne plantages door dien maatregel zouden worden ontvolkt.

Door enkele leden werd de hoop uitgedrukt, dat met ingang van 1915 aan alle ambtenaren traktementsverhooging zou worden toegekend.

Gevraagd werd of er bijzondere motieven zijn waarom de betrekking van detachementscommandant zoo weinig aantrekkelijk is voor de officieren en of een der officieren is aangezocht om die betrekking te bekleeden.

Ook had men gaarne vernomen of het Bestuur bekend is met de redenen waarom geen militair genegen was om tijdelijk de plaats van commandant der brigade maréchaussée in te nemen.

De zinsnede in de Memorie van Antwoord: „als ieder chef zich maar bij zijn departement houdt" gaf aanleiding tot de vraag of er wel chefs zijn, die sulks niet doen en daardoor nadeelige uitwerking veroorzaken op de [illegible].

Op de meening ook van de militaire autoriteiten over de verhouding van den militairen maréchaussée, tot zijn militairen meerdere zou prijs worden gesteld.

Een lid vroeg of alsnog geene inlichtingen konden worden ingewonnen of de militaire maréchaussée, die leelijk in een club zou hebben huisgehouden, [illegible] den Commandant der troepen is gestraft. Naar de meening van dat lid was, wat de man deed, eene overtreding tegen den politiedienst, zoodat in dit geval de beslissing bij den Procureur-generaal berustte.

Men meende te weten, dat in de laatste maanden verscheidene klachten door verscheidene personen bij het Bestuur waren ingediend tegen den Officier van Justitie op St. Martin en met verwondering heeft men in de Memorie van Antwoord gelezen, dat noch den Gouverneur, noch den Procureur-generaal iets bekend is van het onoordeelkundig optreden van dien ambtenaar. Is het misschien, dat het Bestuur die klachten behoorlijk onderzocht en ze ongegrond heeft bevonden?

De leden aan het woord konden niet toegeven, dat, waar èn de pers èn personen van verschillende richtingen zich bij het Bestuur over het optreden van dien ambtenaar zouden hebben beklaagd, dit enkel en alleen [illegible] is toe te schrijven, dat hij door strenge uitvoering van de wet getoond heeft, dat zij voor *allen* gelijk en niet alleen voor de lagere volksklasse geschreven is. Veeleer meenden zij daaruit te moeten afleiden, dat die ambtenaar zijn macht te veel heeft doen gevoelen en ook blijkbaar uit het oog heeft verloren, dat de wet voor allen gelijk is, zoowel voor vriend als voor vijand. De bewering van het Bestuur, dat de Procureur-generaal geene vervolging gewenscht achtte, omdat er geene voldoende bewijzen tegen den persoon van meineed beschuldigd zouden zijn bijeen te brengen, toont dus ten duidelijkste aan, dat de persoon ten onrechte met eene strafvervolging bedreigd is.

Door eenige leden werd betoogd, dat de slachtplaats achter de Hendrikschool best kan worden verplaatst naar b. v. onder een der bogen in de nabijheid van den smidswinkel van den militairen geweermaker of op het Rif.

Het plan om den zandzuiger naar Aruba te zenden vond bijval.

Gevraagd werd hoe de regelen, geldende voor de aanstelling van de predikanten bij de Protestantsche gemeenten, zijn ontstaan.

Dat de leden van de schoolcommissie in de allereerste plaats de bevoegde personen zijn om over den stand van het onderwijs een onpartijdig oordeel uit te spreken, kon door verscheidene leden niet worden toegegeven. Naar hunne meening is de schoolcommissie in deze zaak partij, dus niet onbevooroordeeld, aangezien zij zelve mede verantwoordelijk is voor den stand van het onderwijs. Zij konden zich niet voorstellen hoe de schoolcommissie zoo pertinent kan verklaren, dat het onwaar is, dat het openbaar onderwijs thans niet zoo goed is als het vroeger was zonder het onderwijs, dat vroeger werd gegeven te vergelijken met het tegenwoordige.

Dat nog niet lang geleden weer een negende klasse aan de Hendrikschool is toegevoegd, bewijst niet veel, daar op een school met minder klassen weleens beter onderwijs kan worden gegeven dan op eene met meer klassen.

De leden, die in het Voorloopig Verslag het openbaar onderwijs slecht hebben genoemd, bleven bij hunne meening volharden en wezen op het artikel van den Heer D. de Marchena Jr. in de „Vrijmoedige" van den 21n. April j.l., waarin voornoemde Heer deze aangelegenheid onpartijdig bespreekt. Gevraagd werd of het Bestuur in het artikel geene aanleiding gevonden heeft een onderzoek in te stellen naar de gereleveerde feiten.

Het combineeren van klassen, zooals dat tijdens de ziekte van den Heer Troost heeft plaats gehad, werd afgekeurd.

Verscheidene leden konden zich niet voorstellen, hoe men den toestand, waarin het marktgebouw verkeert, goed kan noemen.

De vraag werd gesteld onder wiens controle de armenkassen op Aruba en St. Martin staan.

In het vertrouwen, dat het Bestuur de hierin gestelde vragen hetzij vóór, hetzij op de openbare zitting wel zal willen beantwoorden, acht de Commissie van Rapporteurs, in overleg met den Voorzitter der Afdeelingen, de openbare behandeling van dit ontwerp genoegzaam voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao den 2n. Mei 1914.

De Rapporteurs,
Ed. S. LANSBERG.
SUTHERLAND.

Nota naar aanleiding van het Eindverslag.

Dat de verplaatsing van pachters van gouvernementsgronden naar de plantages Dokterstuin, Pannekoek en Wacao vele moeilijkheden oplevert, stipte de Gouverneur aan, om den Raad te doen zien, dat er met het nemen van een dergelijken maatregel veel tijd gemoeid is, en dat het met tact moet geschieden, om het doel te bereiken, zonder een groot deel der bevolking te krenken en te doen meenen, dat het een bepaald onrecht wordt aangedaan.

Van den dag af, dat de Gouverneur wist, dat hij de plantages kon aankoopen, heeft hij, om zoo te zeggen, in deze geen oogenblik stil gezeten. Hij trachtte de zaak zoo spoedig mogelijk haar beslag te doen krijgen; doch er deden zich moeilijkheden voor, waartegen niets was te doen. De eigenaar van Dokterstuin werd gevaarlijk ziek en verzocht uitstel om de plantage te ontruimen; wat niet kon geweigerd worden. Een der op een der plantages rustende hypotheken kon niet tijdig geroyeerd worden. Daarna nam het opmeten, het verdeelen der gronden in kavelingen, en het behoorlijk in kaart brengen der terreinen zeer veel tijd, terwijl dit werk nog weer werd vertraagd, doordat de persoon, die het moest doen, eerst het reeds onderhanden werk op Dominguito en Klein-Kwartier moest afmaken, en later nog eenigen tijd ongesteld werd, toen hij op Dokterstuin bezig was.

Er ging bijna geen week voorbij, dat de Gouverneur niet met den Districtmeester — een zeer ijverig ambtenaar — confereerde om te zien, hoe de zaak het best en het spoedigst ten einde zou kunnen worden gebracht.

Duurt dit langer dan men gehoopt had, dan is het enkel een gevolg van de omstandigheden, waartegen men niets kon doen.

Het is een geheel onjuiste veronderstelling, dat hier enkel op de belangen van de pachters en niet op die van de plantagehouders gelet zou worden.

De Gouverneur verliest de belangen van de planters volstrekt niet uit het oog, doch is van oordeel, dat ook de huurders van de gouvernementsgronden, al zijn het maar arme negers, het recht hebben om te eischen, dat er met hun belangen rekening wordt gehouden.

De menschen, die jaren en jarenlang — soms 30 — 50 jaren — een stukje gouvernementsgrond in huur hebben gehad, zich als eerlijke, ordelijke burgers hebben gedragen en aan niemand overlast hebben aangedaan, zouden het een schreeuwend onrecht achten, als ze nu gedwongen werden die gronden te ontruimen, om naar de voor sommigen op grooten afstand gelegen plantages Dokterstuin en Pannekoek te trekken. Zij weten dat zij niet zouden moeten verhuizen, omdat het Bestuur die gronden noodig heeft, maar alleen omdat sommige plantagehouders die gronden onbewoond willen hebben, al kunnen zij er zoo goed als geen profijt meer van trekken.

En dat dit laatste het geval zal zijn, is zeker. Verschillende plantagehouders hebben dit den Gouverneur bevestigd. Nu de plantages eenmaal zijn omheind, zal bijna geen planter zijn vee op de kale, dorre gouvernementsgronden laten weiden, op gevaar af dat het wegloopt of gestolen wordt.

De oude toestand, dat de planter over groote gouvernementsterreinen, die naast zijn niet omheinde plantage lagen, als weidegronden kon beschikken, waarop zijn vee, onder toezicht van wachters, graasde, keert nooit terug. Daarvoor is de bevolking veel te groot geworden en zijn ook de toestanden te veel veranderd.

Het gaat niet aan, zooals de Gouverneur reeds in zijn memorie van antwoord aantoonde, om plaatsen als Buitenbosch en Westpunt, waar de menschen—over het algemeen fatsoenlijke, werkzame lui—sinds een halve eeuw, in een dorpje, met school en kerk als middenpunt, bijeen wonen, nu maar te ontruimen; met het gevolg, dat de gronden, die in den loop der jaren wat bebouwd en begroeid zijn, binnen korten tijd weer herschapen zouden zijn in een kale vlakte, waarvan niemand eenig profijt zou trekken, dan misschien enkele negers, die in de nabijheid er van een stukje grond in eigendom hebben, en er eenige geiten zouden kunnen laten grazen; zooals dit feitelijk het geval was met de gronden, die er in de laatste jaren nog openlagen in het tweede district: boomlooze, dorre vlakten, die zich, door haar desolate kaalheid, in de verte reeds als „gouvernementsgronden" deden kennen; waartusschen de afgestane huurgrondjes zich dan nog voordeden als kleine oasen in die dorre woestenijen.

Bovendien leven er op Westpunt vele menschen van de vischvangst, wat hun onmogelijk zou worden, als zij verplaatst werden naar de aangekochte plantages, die drie uren van hun tegenwoordige woonplaats verwijderd zijn.

Dat die menschen het een schreeuwend onrecht zouden vinden, als men hen dwong te verhuizen, is begrijpelijk. Men zou hun hun broodwinning ontnemen en hun daarvoor een stukje grond geven in huur, waarop zij in de meeste jaren toch geen bestaan kunnen vinden.

Daarbij komt nog, dat tusschen Westpunt en de groote plantage Savonet toch al reeds eenige honderde bunders onverhuurde gouvernementsgronden liggen, waarvan de eigenaars dier plantage het gebruik hebben, als zij willen.

De Gouverneur meent daarom, dat er in deze met tact en beleid te werk moet worden gegaan.

De fatsoenlijke, ordelijke menschen, die niemand overlast aandoen, *dwinge* men niet te verhuizen — wat zij zouden beschouwen als een onrecht, dat men hun aandeed.

En deed men het *en masse* — wat toch noodig zou wezen, om den maatregel succes te doen hebben, en omdat men toch moeilijk den een, waartegen men niets kan inbrengen, kan opjagen en den ander laten zitten — dan zou daardoor een wrok ontstaan, die voor de goede verstandhouding tusschen de verschillende deelen der bevolking allerminst bevorderlijk zou zijn.

Men zal in deze het doel veel beter bereiken, door in plaats van met dwang, met overreding te werk te gaan en daarbij wat geduld te gebruiken.

Dat dit zoo is, blijkt uit het feit, dat er in den beginne onder de buitenbevolking een groote oppositie ontstond tegen het idee, dat men hun van hun grondjes zou afzetten, en dat vele huurders, toen zij hoorden, dat er van dwang tegen hen, die zich eerlijk en ordelijk gedragen hadden, geen sprake zou zijn, na korten tijd zelf vroegen voor de verhuizing naar de nieuwe plantages in aanmerking te mogen komen; zoodat er nu reeds honderd veertig aanvragen zijn voor gronden van menschen, die op gouvernementsgronden in de nabijheid van de verschillende plantages wonen. En het is te voorzien, dat er nog spoedig meer zullen komen.

Juist de bewoners van Ceroe-biento en Bau-ceroe, die geacht worden de naburige plantages den meesten overlast te bezorgen, verhuizen bijna allen naar de nieuwe gronden.

Ook komen er velen van de kleinere plantagetjes, die zoo overbevolkt zijn, dat de menschen er geen plantgronden kunnen krijgen, en waarvan de eigenaren de bewoners zeer graag zien vertrekken.

Den districtmeester is opgedragen den huurders, die verdacht worden van zich schuldig te maken aan diefstallen op de plantages, de huur op te zeggen. Doch als dan op de vraag, wie zij als zoodanig weg willen hebben, door de plantagehouders slechts geantwoord wordt „ze moeten allemaal weg", hebben dezen het aan zich zelven te wijten, dat het Bestuur met hun belangen niet zoodanig rekening kan houden, als het dit gaarne zou willen doen.

Gezorgd wordt bij het uitgeven der gronden dat de groote plantages niet van werkkrachten worden ontbloot. Doch als er op een plantage veel meer menschen wonen, dan er werk kunnen krijgen, zou het onbillijk zijn, die allen een stukje grond te weigeren, dat zij vragen om er hun maïs op te verbouwen, zonder gedwongen te worden, om de maïsstokken, het eenige wat er soms van den oogst te recht komt, en die in droge jaren betrekkelijk veel waarde hebben, aan den eigenaar van den grond af te staan.

Er zijn op de nieuw aangekochte plantages reeds tal van stukjes grond aan de aanvragers uitgegeven en geregeld wordt daarmede voortgegaan; doch nu komt weer de tegenslag, dat er, door mislukking van den oogst, geen maïsstokken te krijgen zijn om er de daken van te maken hutten mee te dekken. Wel zou een enkele zijn hut kunnen dekken met twijgen van palmboomen, doch die zijn er niet veel te krijgen,

en dit is ook kostbaar. De daken te dekken met gegalvaniseerd ijzer gaat ook niet. Het zou ten eerste kostbaar zijn en ten tweede veel te warm.

Deze omstandigheid maakt dat velen waarschijnlijk dit jaar niet op de gronden zullen kunnen gaan wonen.

Door force majeure zal de afwikkeling der zaak dus weer vertraging ondervinden.

De Gouverneur heeft bereids aan Zijne Exellentie den Minister van Koloniën gevraagd of zij er zich mee zal kunnen vereenigen, dat er bij den Kolonialen Raad een voorstel wordt gedaan om de traktementen van alle ambtenaren te verhoogen, op de wijze als in zijn schrijven aan Zijne Excellentie was aangegeven.

Komt daarop tijdig een bevestigend antwoord dan zal hij tot dat doel bij den Raad nog een ontwerp suppletoire begrooting indienen.

De betrekking van detachementscommandant was, volgens mededeeling van den Commandant der troepen, voor de Officieren niet aantrekkelijk, omdat de toelage volgens hem te gering was, en omdat er, volgens hem, een te beperkte opvatting bestond omtrent de bevoegdheden, die zij als zoodanig zouden hebben.

Waarom er geen militair genegen was tijdelijk de plaats van commandant der brigade marechaussee in te nemen, kan de Gouverneur niet met zekerheid zeggen. Hij heeft van den Procureur-generaal gehoord, dat zij als reden hebben opgegeven, dat zij er geen zin in hadden, omdat het verlof van den commandant Appel waarschijnlijk maar zoo kort zou duren.

Met de woorden *„als ieder chef zich maar bij zijn departement houdt"* heeft de Gouverneur niet willen aangeven, dat dit tot nu toe niet het geval zou zijn geweest. Alleen noemde hij dit op als een der voorwaarden, die vervuld moesten worden om te voorkomen, dat het feit, dat de bij de politie gedetacheerde militairen feitelijk twee chefs hebben, aanleiding zou geven tot moeilijkheden.

De Gouverneur gaf den Raad op wat zijne meening was over de verhouding van den militairen marechaussee tot zijn militairen meerdere, doch hij meent nu toch moeilijk te kunnen opgeven wat de militaire autoriteiten daar over denken.

Waar de Gouverneur zich nooit in rechtszaken mengt, meent hij in casu ook niet aan den bevoegden militairen rechter rekenschap te kunnen gaan vragen, waarom hij een militair, die in een club „leelijk zou hebben huisgehouden" en daarvoor door den Procureur Generaal gestraft werd met definitieve ontheffing van zijn detacheering niet gestraft heeft.

De Gouverneur kan verklaren, dat ook hem later ter kennis is gekomen, dat er op St. Martin eenige personen waren, die klachten hadden tegen den gewezen officier van Justitie over diens onoordeelkundig optreden; dat hij die zaak heeft onderzocht, en tot de overtuiging is gekomen, dat die klachten ongegrond waren.

Hoe men in de verklaring, dat er van een strafvervolging werd afgezien, omdat het bleek, dat het strafbaar feit op stuk van zaken in rechten niet te bewijzen zou zijn, het duidelijk bewijs kan vinden, dat de persoon ten onrechte met een strafvervolging is bedreigd, is den Gouverneur niet duidelijk.

Hoe talrijke malen toch doet zich het geval zich voor, dat het bewijs van een gepleegd strafbaar feit niet kan worden aangevoerd en daarom van verdere vervolging moet worden afgezien.

Verplaatsing van de slachtplaats acht de Gouverneur niet wel mogelijk. Waar zij ook kwam, zouden er trouwens kinderen heen kunnen loopen om het slachten te zien.

De regelen geldende voor het aanstellen van predikanten bij de Protestantsche gemeenten zijn ontstaan, doordat er in Suriname quaestie was, wie de aanstelling moest doen, en de zaak toen door den Minister van Koloniën, ook voor Curaçao, is geregeld, zooals door den Gouverneur in de memorie van antwoord is aangegeven.

Dat de leden der schoolcommissie op de allereerste plaats de bevoegde personen zijn om over den stand van het onderwijs een oordeel te vellen, is, volgens de Gouverneur, toch duidelijk.

Wie kan dit beter doen dan zij, die, geregeld de scholen bezoeken en van alle quaesties, die zich op het gebied van het onderwijs voordoen, kennis nemen?

En dit geldt te meer daar de schoolcommissie bestaat uit kundige, onpartijdige mannen, die hun taak met ernst opvatten en met groote toewijding vervullen.

Ook de Gouverneur heeft, meer dan twintig jaren lang, de scholen geregeld bezocht. Hij weet dus, hoe het onderwijs *vroeger was*, en hoe het *nu is*. En dan acht hij het beslist onwaar, dat het onderwijs vroeger beter was dan nu, en evenzeens, dat het thans slecht zou zijn.

Hij herhaalt hier wat hij reeds vroeger aan den Raad als argument opgaf voor zijn bewering. De onderwijzers zijn over het algemeen goed; de klassen zijn klein; het schoolverzuim is niet groot; de ijver der leerlingen laat over het algemeen weinig te wenschen over; de leermiddelen uitstekend: hoe kan dan het onderwijs zoo slecht zijn?

Men legt bij het beoordeelen van het onderwijs dikwijls een verkeerden maatstaf aan. Men vergelijkt de kennis der leerlingen met zijn eigen kennis, en vergeet daarbij, dat men het meeste heeft geleerd, na dat men de school reeds verlaten had, in de praktijk van het leven.

Ook wordt er dikwijls aan de school geweten, wat de schuld is van de leerlingen. Als deze weinig vorderingen maken, omdat zij dom zijn of onoplettend, wordt dit vaak ten onrechte toegeschreven aan het slechte onderwijs, dat zij zouden ontvangen.

Dat er op een school met weinig klassen weleens beter onderwijs kan worden gegeven, dan op een school met meer klassen, is natuurlijk een waarheid, die niemand kan betwisten; doch dat het toevoegen van een klasse aan een school als een bewijs kan gelden, dat het onderwijs hooger wordt opgevoerd en dus wordt verbeterd, is, dunkt de Gouverneur eveneens duidelijk.

Het spijt den Gouverneur, dat de leden van den Raad, door den Heer de Marchena, als 't ware, in het geding te brengen, en door te beweren, dat deze, in „De Vrijmoedige" van 21 April j.l., de onderwijsquaestie onpartijdig heeft besproken, hem verplichten, om te zeggen, dat hij den Heer de Marchena in deze allerminst beschouwt als een bevoegd en onpartijdig beoordeelaar.

Het feit, dat hij, volgens het officieele Kamerverslag, in Holland, aan het Kamerlid de Meester meende te kunnen verklaren, „dat er op de bijzondere scholen letterlijk niets geleerd wordt en dat de kinderen de school verlaten even ontbloot van de meest primitieve kennis als zij er [illegible] voldoende om hem in deze aangelegenheid alle gezag te ontzeggen.

Iemand, die zoo iets beweert, zonder ooit een der katholieke scholen bezocht te hebben, zal men toch geen bevoegd en onpartijdig beoordeelaar kunnen noemen; wat trouwens al blijkt uit het feit, dat de verklaring geheel in strijd is met de werkelijkheid; hetgeen de Gouverneur in de memorie van antwoord duidelijk heeft aangetoond, en wat bovendien ook iedereen, die hier eenigszins op de hoogte is van de toestanden, weet.

Wel geeft de Heer Marchena in de Vrijmoedige nu een heel andere voorstelling van het bijzonder onderwijs, dan hij het aan den Heer de Meester deed, doch ook die voorstelling is onjuist en partijdig.

De schoolopziener heeft — dit kan de Gouverneur den Raad mededeelen — den Heer de Marchena verzocht de schoolschriften, waarover deze in de Vrijmoedige schreef, te mogen inzien. Bleek het, dat die cahiers niet behoorlijk waren nagezien, dan zal hij er de onderwijzers over onderhouden.

Het combineeren van klassen is in het algemeen niet gewenscht. De Gouverneur geeft dit toe. Doch als er tijdelijk een onderwijzer afwezig is, kan men niet altijd direct de geheele school, als 't ware, weer gaan omzetten, door de onderwijzers van klassen te laten verwisselen. De nadeelen daaraan verbonden zijn nog grooter. En men heeft niet altijd een onderwijzer of onderwijzeres bij de hand, die geschikt is om in een hoogere klassen in te vallen.

De armenkassen op Aruba en St. Martin worden bestuurd door administrateurs, die door den Gouverneur benoemd worden.

Het opperroezicht berust bij den Raad van Politie, aan wien jaarlijks rekening en verantwoording moet worden gedaan.

Willemstad, den 7n. Mei 1914.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

PRO ARUBA.

Hartelijk blijde zijn we, dat de Koloniale Raad ons nog een weinig ruimte laat om een onderwerp te behandelen, dat geen uitstel duldt.

Wel spijt het ons, dat wij de zaak niet beter hebben kunnen voorbereiden om ze geleidelijker ingang te doen vinden. Het zal menigeen nu wel wat koud op het lijf vallen.

Maar, nog eens: Er is *periculum in mora*. Ieder verder uitstel kan noodlottig worden.

Voor den dag er dus mee!

Onze Kolonie is een nieuwe vereeniging rijk; de A. V. O. dat is: de *Arubiaansche Visch Onderneming* NEPTUNUS.

Deze vereeniging moet de uitgaven, aan bevordering der visscherij besteed, weer goed maken; zij kan en zal dat ongetwijfeld ook doen, mits zij op het oogenblik nog wat worde geholpen.

Men weet, dat op Aruba een koelinrichting bestaat, waar de visch dagen lang versch bewaard kan worden.

Onder leiding van Dr. P. J. VAN BREEMEN is men al eenigen tijd bezig gekoelde visch van Aruba naar Curaçao te vervoeren, waar zij geregeld aftrek vindt.

Van af 11 Maart is dit vervoer en deze handel in gekoelde visch een vast bedrijf geworden, dat zeer goede resultaten oplevert en nog grootere belooft.

De A. V. O. Neptunus kocht in vier weken tijds voor ± 1000 Gld. aan visch op en verkocht ze alle op Curaçao. Gemakkelijk had 2 à 3 duizend Gulden besteed kunnen worden, maar er was niet meer visch op Aruba te krijgen. Alle groote, goede visch werd geregeld door het bedrijf opgekocht, zóó zelfs, dat de Arubianen geen goede visch meer over hielden voor eigen consumtie. Uit dit feit blijkt, dat de handel in gekoelde visch levensvatbaarheid heeft en om verdere uitbreiding vraagt.

Visch is er genoeg in de zee rondom Aruba, maar er zijn te weinig scheepjes voor de visschers.

Zoo spoedig mogelijk moet in dit gebrek aan vaartuigen worden voorzien.

Op welke wijze?

Vooreerst door bestaande zeilschepen, die weinig vracht hebben, voor de vischvangst te bestemmen.

Of er schepen over zijn, op Curaçao, Bonaire of de Bovenwindsche [illegible] die leeg liggen, weten we niet. We kennen er wel een paar, maar die noemen we niet. Hunne namen zouden onze naburen te veel irriteeren en de dagen der blokkade weer in herinnering brengen. Misschien ook, dat oorlogsprijzen niet voor vischvangst gebruikt mogen worden. *Videant Consules* Schepen mogen worden overgedoopt.

Misschien ook, dat de Arubianen of Curaçaonaars coöperatief eenige schepen kunnen huren, hier of elders, of voor gezamenlijke rekening een paar nieuwe schepen laten bouwen.

Wie weet, of het Gouvernement niet bereid is den aanbouw van dergelijke scheepjes wat aan te moedigen.

Hoe meer werk er onder de menschen van Aruba komt des te beter, want er is daar op het oogenblik gebrek aan werk, waardoor armoede dreigt.

Daarom juichen we dit nieuwe bedrijf zoo toe en zouden we zoo gaarne zien, dat er wat schot achter werd gezet om het sneller tot volle ontwikkeling te brengen. Dat kan heel veel ellende tegenhouden.

Nog heel wat visch kan er gevangen worden, voordat de markt overvoerd zal zijn.

Op het oogenblik blijft er geen visch over voor Aruba en komt er te weinig voor Curaçao.

Tot dusverre leverde het bedrijf nog slechts aan particulieren; de groote afnemers, de hotels en de booten, konden nog niet geholpen worden.

Er is navraag genoeg, als er maar visch genoeg was. En visch valt er genoeg te vangen, als er maar schepen waren.

Het allereerste begin is dus een vermeerdering der visschersvloot.

En dan.

Als er meer visch op Curaçao komt, zal ze langer bewaard moeten worden, ook om geregeld den noodigen voorraad te hebben van bepaalde soorten, die gevraagd kunnen worden.

Voor langere bewaring is echter de koelmachine in de koelkamer op Curaçao te zwak. Deze is niet in staat de ruimte op de gewenschte temperatuur te houden. Een sterkere koelmachine zal dus ook noodig zijn.

Is het nu onze bedoeling, dat de Kol. Raad weer een nieuwen post op de Begrooting brengt, tot bevordering der visscherij.

Dat nu juist niet.

Wel zouden we wenschen, dat al het geld, dat nog dit jaar beschikbaar is voor de visscherij, aan bovengenoemde verbetering werd besteed. Wachten tot een volgend jaar kan dit bedrijf niet, ook nog om een andere reden. Neen, nu, op het oogenblik, dient het te worden geholpen om zijn natuurlijke ontwikkeling niet gestuit te zien.

Dan blijft er voor later nog wel iets te wenschen over: een snelle motorboot om de visch onmiddelijk, iederen dag versch, naar Curaçao te brengen, maar hierover zullen we het later wel eens hebben, als de uitbreiding en bloei van het bedrijf het nog dringender vraagt. De *Aëroplan*, waarmede nu de visch vervoerd wordt, heeft in één maand 7 reizen (op en neer) gemaakt, maar kon slechts zelden volle lading meenemen uit gebrek aan visch. De koelbak daar aan boord kan 120 visschen bevatten. Als die nu maar eerst telkens goed vol komt, bij uitgebreider vischvangst, kunnen we later weer verder zien.

Hoofdzaak blijft nu, dat het bedrijf intensiever worde gedreven en dat is eerst mogelijk, als de visschers vloot zal zijn uitgebreid met nog eenige schepen.

Boven schreven wij, dat het bedrijf niet tot een volgend jaar kan wachten op verdere uitbreiding, ook nog om een andere reden.

Die reden is een zeer dringende.

Wegens misoogst en droogte is de armoede reeds hier en daar binnengedrongen op Aruba.

Maar die armoede wordt veel verzwaard, nu het volksvoedsel bij uitnemendheid, de visch, bijna niet, en dan nog duur en minderwaardig, te krijgen is.

Al wat goed is, wordt door A.V.O. opgekocht.

Hoe eerder de visschersvloot zal worden uitgebreid, des te eerder zal er weer visch overblijven voor de Arubianen zelf, zullen de armen weer te eten hebben.

Men breide de vloot dus zoo spoedig mogelijk uit om hongersnood onder de armen te voorkomen.

Reden waarom wij deze aangelegenheid geheel bizonder het Bestuur ter overweging aanbevelen.

Watervoorziening

VAN DE

Benedenwindsche Eilanden

VAN DE

KOLONIE CURAÇAO.

door G. DUYFJES *m. i.*

Tot nog toe gevolgde methode van watervoorziening.

a. Drinkwater.

De groote huizen in Willemstad en vele plantagehuizen zijn voorzien van regenbakken; de buitenbevolking drinkt voor het meerendeel putwater.

Het water van de Curaçaosche Waterleiding, dat voorheen door kalk- en keukenzoutgehalte ondrinkbaar was, wordt thans gedistilleerd en voor betrekkelijk zeer lagen prijs ook aan de niet aangeslotenen verkocht, waardoor men hoopt in de drinkwatervoorziening van Willemstad ook bij langdurige droogte te kunnen voorzien.

Toch begon ook hier bij de in 1910 geheerscht hebbende droogte het debiet van de putten te verminderen.

b. Bevloeiingswater.

Het is niet te verwonderen dat, waar somtijds in enkele maanden van het jaar zulke groote hoeveelheden water vallen, en dan weer maandenlang droogte volgt, men getracht heeft dit water vast te houden en te bewaren. Daarnaast heeft men getracht water, dat reeds in den grond gedrongen was, weer op te pompen en voor bevloeiing aan te wenden. De pompen die daarvoor worden gebezigd, worden door windmolens bewogen, en overal, waar men een windmolen ziet, is deze omgeven door een kleine oase, te midden van een dorre woestenij. Dit is wel het duidelijkste bewijs, dat de Curaçaosche bodem dankbaar genoeg is, als ze maar water krijgt.

Om het regenwater vast te houden, heeft men dammen aangelegd in de waterloopen, rooien genoemd (afgeleid van het Spaansche woord arroyo).

Van oudsher werden door de planters dammen gemaakt, meestal in het benedenste deel van de rooien, waar deze in de vlakte overgaan. Deze dammen werden gemaakt van steengruis en aarde met gemetselden overlaat en meestal met een sluis, zoodat het water uit het reservoir kon worden gebruikt voor bevloeiing benedendams.

Sinds 1905 is ook van Gouvernementswege tot damaanleg overgegaan, gedeeltelijk in den vorm van subsidieverleening aan particulieren, gedeeltelijk in eigen beheer.

Het laatste is de zoogenaamde „systematische damaanleg", waarvan de kosten jaarlijks ± f 30.000 beloopen, en die nog ongeveer f 200.000 zal kosten. Subsidies voor damaanleg aan particulieren worden niet meer verleend.

Bij dezen systematischen damaanleg worden in alle rooien en langs heuvelhellingen series van dammen gelegd om zooveel mogelijk afstrooming van regenwater tegen te gaan en het regenwater in den bodem te doen dringen. Men meende daardoor *den grondwatervoorraad te zullen verhoogen*. Gaan wij thans eerst na of dit juist is.

Invloed van den damaanleg op den grondwaterstand.

Sinds 1906 wordt in de bijlagen van de Koloniale Verslagen opgegeven de waterstand van de Gouvernementsputten van maand tot maand. Tevens wordt opgegeven hoe deze putten gelegen zijn en of zij gelegen zijn in bedamde valleien of niet.

In fig. 3 en 4 is voorgesteld de stand van het grondwater in de putten van het 2e District, over de jaren 1906—1910; fig. 3 betreft putten met dammen, fig. 4 putten zonder dammen.

Hieruit blijkt dat er groot verschil is tusschen de putten onderling, dat er enkele zijn, waarbij op snelle rijzing bij regenval ook weer snelle daling volgt, terwijl andere langzamer rijzen, maar daarna ook weer langer op dat peil blijven.

Maar van een zich verschillend gedragen van de putten met en zonder dammen blijkt niet.

De putten Helena en Manasse (fig. 3) mogen na den enormen regentoevoer van 1906 langen tijd hun water hebben behouden, hetzelfde geldt voor den put Dominguito (fig. 4).

En de putten Montagne, Manasse, Liebjé met dammen verliezen hun water even snel als de putten Kirindogo en Barbakerke.

Hetzelfde vindt men voor de putten in de andere districten.

Dit zou er dus op wijzen, dat de damaanleg weinig of geen invloed heeft op den stand van het grondwater. En dit was ook te verwachten. Reeds VAN LIDTH DE JEUDE heeft er op gewezen dat [illegible] damaanleg hoogstens tijdelijk kan worden verhoogd, en dat de afstrooming van het grondwater door de verweerde diabaaslagen er niet door kan worden belet (1).

Men nam bij dien damaanleg aan dat de beweging van het grondwater in den bodem zeer gering was (2), maar dit is allerminst bewezen. Ware dit juist, dan zou een blijvende of tenminste langdurige verhooging van het grondwaterpeil door dezen damaanleg mogelijk zijn, maar juist het snelle rijzen en dalen van enkele putten wijst op groote beweeglijkheid van het grondwater.

Het is zonder meer duidelijk, dat water, dat eenmaal in den bodem is gedrongen, niet meer in zijn beweging kan worden beïnvloed door een bovengrondsche dam. Het zakt ongeveer loodrecht omlaag, totdat het een voor water ondoordringbare formatie ontmoet, en stroomt dan langs de oppervlakte daarvan af. Het vormt dan een grondwaterstroom, en *de eenige manier om het niveau van het grondwater peil te verhoogen, is het afstroomen van het grondwater te beletten. Tijdelijke toevoer van veel water door bovengrondsche dammen kan alleen tijdelijke verhooging van het grondwater tengevolge hebben.*

Het groote verschil van de putten onderling, het snelle rijzen en dalen bij den eenen, het langzame rijzen en dalen bij den anderen moet worden verklaard door verschillende doorlaatbaarheid van den bodem en verschillende ligging van den put ten opzichte van den grondwaterstroom.

Hoe beter doorlaatbaar de bodem is, hoe sneller het water zal rijzen, maar ook hoe sneller het zal afvloeien en dus weer dalen. En ook zal in den bovenloop van den grondwaterstroom het peil sneller rijzen dan in den benedenloop, maar ook sneller dalen evenals bij bovengrondsche waterloopen.

Dat dergelijke grondwaterstroomen bestaan op Curaçao, blijkt uit enkele bronnen, de bron van Hato op de plantage Hato, die van San Pedro, op den gemeenen grond San Pedro, die van Pos Sjimaron op de plantage Siberië.

Deze allen worden gevoed door water uit de kalksteenformatie; maar ook in de diabaas en krijtformatie, waaruit het voor landbouw geschikte terrein grootendeels bestaat, komen zij voor, zooals blijkt bij het leegpompen van putten. In 1909

(1) „De haven van Curaçao." Hoofdstuk: Watervoorziening.

[2] Koloniaal Verslag 1907, bijl. H.

werd getracht een put, op de plantage St. Nicolaas gelegen in een rooi, droog te pompen, maar dit was niet mogelijk door de groote hoeveelheid toestroomend grondwater.

Toch was deze zelfde put eenige jaren geleden geheel droog geweest.

Ook lijdt het geen twijfel dat van het water, dat in de kalksteenformátie wordt vastgehouden, veel meer voordeel voor den landbouw zou kunnen worden getrokken. Men kan veilig zeggen, dat men bijv. op de terrassen aan de Noorzijde van het eiland Curaçao, in de vlakte van Rincon en op de plantage Fontein op Bonaire de beschikking zou kunnen krijgen over zeer groote hoeveelheden water.

Wordt vervolgd.

Berichten uit de Kolonie.

La Cruz.

Woensdag ll. is deze geachte persbroeder zijn vijftiende jaargang ingetreden. Zijn derde lustrum wordt dit jaar afgesloten.

In al deze jaren heeft *La Cruz*, de volkscourant bij uitnemendheid, al heel wat nut gesticht. Moge *La Cruz* zich steeds meer uitbreiden om nog meerderen van ons volk te bereiken. Maar ook, moge ons volk nog beter gaan medeleven met zijn courant en bij voorkomende moeilijkheden zijn nooden en verlangens bloot leggen aan den Redacteur van *La Cruz*.

Onze bevolking beseffe toch, dat *La Cruz* de aangewezen verdediger en beschermer is van hare belangen. Gelukkig het volk, dat een goede Pers heeft ter zijner verdediging. Moge *La Cruz* nog vele jaren groeien en bloeien.

't Groene Kruis.

De uitvoering ten bate dezer vereeniging, Zaterdag avond in het *Kranejé* gegeven, heeft een schitterend succes gehad. De toeloop was buitengewoon groot, en de Dames en Heeren dilettanten werden herhaaldelijk toegejuicht.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen eenige monsterfleschjes en reclame-artikelen van CARTER's inkt en gom.

De firma PROSPERO BAIZ & CIA. te Curaçao.

Koloniale Raad.

Hedenavond Begrootingsbehandeling en Dinsdagmorgen sluiting en opening van den Kolonialen Raad volgens gebruikelijk plechtig ceremoniëel.

Belangrijk nieuws.

Er is hier bericht ontvangen, dat de Heer J. H. J. HAMELBERG zich op St. Eustatius bevindt. Deze reis van den Heer HAMELBERG staat in verband met zijn plan om de katoencultuur op grooter schaal uit te breiden. Blijkbaar zijn de groote fondsen, welke hij zocht, reeds gevormd en zullen eenige honderden Hectaren meer onder katoen gebracht worden. Wij verheugen ons over dit belangrijk feit, waardoor de toekomst van St. Eustatius verzekerd is en die der andere Bovenwindsche Eilanden veel verbeterd. — We mogen aannemen, dat men zich ook daar meer op Katoen zal gaan toeleggen, nu er onmiddelijke aansluiting is met een groote maatschappij.

Onze Financiën.

Een slecht begin.

Het eerste kwartaal van de opbrengst der middelen in 1914, vergeleken met die over hetzelfde tijdvak in 1913, valt tegen op het eerste gezicht.

Aan *Belastingen* kwam op Curaçao bijv. binnen:

1e kwartaal 1914	1e kwartaal 1913
f 97,692.92½	f 196,319.43

Dat scheelt maar eventjes f 100,000.

We hooren al spottend roepen: Curaçao vooruit!!

Och, die 't laatste lacht, lacht het best.

Die 100,000 Gld. van 1913 waren een buitengewoon meevallertje bij den verkoop van Sta. Barbara, trekken we die er af, dan hebben we dit jaar nog ruim 1,000 Gld meer dan verleden jaar in het 1e kwartaal.

Aan *Inkomsten van onderscheiden aard* werd ontvangen op Curaçao:

1e kwartaal 1914	1e kwartaal 1913
f 22,851.89	f 28,643.96½

Alzoo ook hier minder dan het vorige jaar.

Met uw welnemen, mijnheer de opteller of drukker, bij wien de schuld schuilt weten we niet, maar volgens BARTJES, en die telde zuiver, moet de totaalsom van het 1e kwartaal 1914 f 10.000 hooger wezen. Wij kregen voor uitkomst f 32,851.89. En dat is ruim 4.000 Gld. meer dan in 1913. Reken het maar na!

Postspaarbank.

Aan het Verslag van den toestand en de werking van de Koloniale Postspaarbank over het jaar 1913 ontleenen wij het volgende:

Het saldo tegoed, dat op ultimo December 1912 f 227.058.84½ bedroeg vermeerderde met f 15 930.89½ en was op ultimo December 1913 een bedrag aan van f 242.989.24.

In het geheel zijn er 3089 inlagen geweest en 1748 terugbetalingen. Het aantal boekjes bedraagt 4253, waarvan 1857 aan minderjarigen toebehooren.

Te Willemstad werd f 92.725.02½ ingebracht en f 77.418.70½ teruggehaald. Het surplus van de geheele bank, zijnde 15.000 Gld. is dus te vinden in Willemstad. Overal elders werd evenveel, soms meer, teruggevraagd dan in 1913 was ingebracht.

Ook geen teeken van weelde!

Saba maakt een mooie uitzondering; daar werden f 5.437.23 ingebracht en f 1.951.94 teruggehaald.

Over het algemeen wordt er in onze Kolonie nog veel te weinig gespaard, iets wat onze arme bevolking juist het meest moest leeren. Juist de arme moet spaarzaam zijn, wil zijn armoede niet tot ellende vervallen.

Aardappelen naar Cuba.

Dr. Antonie B. Zanetti, consul-generaal van Cuba te Rotterdam, deelt aan de „N. R. Ct." mede, officiëel bericht te hebben ontvangen, dat de Comisión Fitopatológica del Ministerio de Agricultura (commissie van onderzoek naar plantaardige ziekten van het ministerie van Landbouw) heeft besloten, dat de aardappelen, afkomstig van Terranova, Newfoundland, en Miquelon, van Engeland, Schotland, Ierland, Duitschland en Oostenrijk-Hongarije niet meer in Cuba zullen worden toegelaten.

Een mooie gelegenheid voor onze Bovenwindsche aardappelen om te trachten een nieuw afzetgebied te krijgen op Cuba.

Officiëele berichten.

De heer DR. M. GERSTL is tijdelijk belast [illegible] van geneesheer [illegible] icht op Curaçao.

Aan den brigadier bij de brigade marechaussee E. G. GRESSMAN is op zijn verzoek wegens physieke ongeschiktheid voor den politiedienst, eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan ieder der Roomsch Katholieke Geestelijken van den 2en rang in deze kolonie J. J. POTTEN en J. POIESZ is tot herstel van gezondheid een jaar verlof naar Nederland verleend.

Aan den klerk op Bonaire, B P. P. SCHRILS is veertien dagen verlof naar Curaçao verleend.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven enz.

J. R. Beaujon, Maria Cuimand, Clotilda S. Da Costa Gomez, Leonor de Granadillo, Lorencio Dekker, Cocht A. Diter, Margarita Foend, Ermina Gion, Clentis Henriques, D. Harms, Johana Makaja, Susana Martines, Cristina Oferman, Luisita Pinto (3) Filomena Ramsbott, Martina Stekman, Reginaldo Sanches, Wellimina Striddels, Willem y. d. Dijs.

Aangeteekende stukken: Carlos Smith, G. Wolsky.

Drukwerken: M. B. Cassera, S. C. Henriques.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 8 Mei 1914.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.		—
ZOUT per vat van 130 K.G.	f	0.80
DIVIDIVI per K.G.	„	0,06
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„	0.60
id. per KG. 2e kw.	„	0.50
HUIDEN per K.G.	„	0.80
GEITENVELLEN per K.G.	„	1.20
WOL per K.G.	„	0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.55
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„	0.05
STROOHOEDEN (hippilapa):		
Kwaliteit No. 1 per dozijn	„	8.25
„ „ 1 (gebleekt) „	„	8,87½
„ „ 2 „ „	„	5.
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 4 „ „	„	7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„	—
„ „ 6 „ „	„	8.50
„ „ 7 „ „	„	9
„ „ 8 „ „ OLA	„	
„ „ 9 „ „	„	12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„	
„ „ 11 „ „	„	
„ „ 12 „ „ OLA	„	
„ „ 13 „ „	„	
„ „ 14 „ „ OLA	„	
„ „ 15 „ „	„	
„ „ 1 van 25 c.M. of minder f		

Hamburger Marktberichten.

Aloe. Er zijn nog slechts kleine hoeveelheden voorhanden en men vraagt M 75 de 100 K. terwijl de opkoopers maar 72 mark willen geven. We noteeren derhalve M 70—72 de 100 K.

Caret. De markt blijft flauw, de verwachte stijging bleef uit.

De prijzen blijven:

De goede soorten M 21—27 't ½ K.
De mindere „ „ 16—20 „

Huiden. Markt kalm zonder veel verandering. In 't begin der maand vast, stegen de prijzen tot M 2.24 't K. maar spoedig daalde de markt opnieuw, zoodat de vorige prijzen blijven gehandhaafd.

De goede, zware van Rio Hacha en Curaçao M 2.16—2.20 't K.
idem. de kleinere en lichtere soorten 1.90—2.05 „
De gedroogde, goede soorten v Sabanilla 2.20—2.40 „

Dividivi Gedurende de drie eerste weken der maand was de markt vast en stegen de prijzen heel langzaam, en daar de zendingen niet hooger liepen dan 12.000 ton waarvan reeds 800 ton verkocht waren, mochten wij een kleine verbetering constateeren. Ongelukkig werd toen veel „verscheepte" dividivi op het onverwachts aangeboden, zoodat de prijzen weer zakten.

Hopen wij, dat deze inzinking tijdelijk zij en de dividivi-markt met de verbetering van den algemeenen toestand in het bizonder van de geldmarkt gelijken tred houde.

Curaçao en Bonaire	M	9. — 9.25
idem betere soort	„	9.50—10.25
De gewone v Sabanilla	„	8.25— 8.50
De fijnere „	„	9. — 9.25
Coro	„	8.75— 9.
Puerto Cabello	„	8.50— 9.50
Maracaibo (zeilsch.)	„	9.25— 9.50
„ (stoomsch.)	„	9. —10.
Rio Hacha (zeilsch.)	„	8.75— 9.25
De gewone (stoomsch.)	„	9. — 9.25
De fijnere (stoomsch.)	„	9.50—10.

Internationale handelsstatistiek.

De regeering heeft een wetsontwerp ingediend tot goedkeuring van het op 31 December 1913 te Brussel tusschen Nederland voor Nederl.-Indië, Duitschland, België, Bolivia, Chili, Columbia, Cuba, Denemarken, de Dominikaansche Republiek, Spanje, Frankrijk, Groot Brittannië, Guatemala, Haïti, Honduras, Italië, Japan, Mexico, Nicaragua, Noorwegen, Paraguay, Peru, Perzië, Portugal, Rusland, Siam, Zweden, Zwitserland en Uruguay gesloten verdrag met bijlagen betreffende de instelling van een internationale handelsstatistiek.

In de memorie van toelichting wordt er door de regeering op gewezen, dat reeds meermalen op internationale congressen, welke bevordering van het handelsverkeer ten doel hadden, gebleken is van de wenschelijkheid om meer eenheid te brengen in de in- en uitvoerstatistieken der verschillende landen. Als gevolg daarvan is in 1910 op uitnoodiging van de Belgische Regeering te Brussel, eene conferentie bijeengekomen met het doel eene internationale regeling nopens in- en uitvoerstatistieken voor te bereiden in dien zin, dat, naast de nationale statistiek, eene statistiek zou worden uitgegeven, volgens een voor alle deelnemende staten geldende naamlijst, waarin derhalve de ingevoerde en de uitgevoerde goederen zouden worden gegroepeerd naar voor alle staten gelijkluidende categorieën. Die conferentie is tot overeenstemming gekomen nopens de bedoelde gemeenschappelijke naamlijst, terwijl voorts de wensch werd uitgesproken dat een internationaal bureau zou worden, die lijst samengestelde statistieke gegevens te groepeeren en uit te geven.

In November j.l. werd daarop te Brussel weder een conferentie gehouden. Het resultaat van den arbeid dier conferentie is nedergelegd in het op 19 Nov. j. l. gesloten verdrag, hetwelk thans ter goedkeuring door de regeering wordt aangeboden.

Aan het verdrag zal ten aanzien van de Nederl. Indische statistiek niet kunnen worden voldaan zonder aanzienlijke versterking van het personeel van de afdeeling statistiek van het hoofdbureau der douane. De hoogere uitgaven voor de statistiek worden geraamd op ongeveer f 15.000 's jaars.

Het Bioscoopgevaar.

De secretaris van het comité ter bestrijding van het bioscoopkwaad hield onlangs een lezing in „Ons Huis". De schrijver van de belangrijke brochure over het bioscoopkwaad voor de jeugd te Amsterdam noemde de bioscoop nog meer een beschavingsgevaar dan wel een zedelijkheidsgevaar. De bioscoop is leelijk.

Alles wat werkelijk kunst is en ontroering brengt, komt in de bioscoop niet tot uiting. Maar de groote massa der middelmatigen, voor wie het een ontspanning is zonder hersenarbeid eenigen tijd te kunnen doorbrengen, turend naar de lichtbeelden, wordt door de bioscoop aangetrokken.

Intusschen moet men de kinderen van de bioscoop verwijderd houden; om het de volwassenen te doen, zal moeilijk zijn, daar men niet over voldoende censuur beschikt. Er zijn menschen, die zeggen, dat men niet het recht heeft bij volwassenen in te grijpen. Spr. was wel van oordeel, dat men het recht heeft, ook de volwassenen de bioscoop af te nemen.

Doch de bestrijding van het bioscope-kwaad, ter wille van het kind, zal iedereen wel goedkeuren.

Het bezoek der kinderen is niet groot in de groote bioscopen in Kalverstraat, Heiligenweg enz. maar wel buitengewoon groot in de kleine goedkoope volksbioscopen. Daar zitten de „klanten" van den ambtenaar voor de Kinderwetten. De kinderen zijn zóó verzot op de bioscopen, dat zij op allerlei wijze trachten, zich daarvoor geld te verschaffen. Van de 500 kinderen, onder de hoede van dezen ambtenaar gesteld, had 70 pCt. zich door diefstal geld verschaft voor bioscopen.

Wie langs den Haarlemmerdijk en Nieuwendijk loopt, ziet daar een heele collectie „Schund"-literatuur en ook elders treft men de gruwelijkste sensatiefilms.

Gaat van de sensatie-films bepaald een invloed ten kwade uit, niet minder kwaad zijn de z.g. komische films, die vaak nog gevaarlijker zijn. Deze zijn niet geestig, doch aangelegd, om de bezoekers vertrouwd te maken met immoreele toestanden.

Het comité tot bestrijding van het bioscoopkwaad heeft, zoo zeide ten slotte de heer Stokvis, aan het gemeentebestuur een verzoek gedaan om een bepaling in onze stad te maken, als in Rotterdam bestaat. Volgens deze bepaling is het bezoek aan kinderen beneden 16 jaar verboden, tenzij de films door een commissie goedgekeurd zijn.

Uit de Naburige Republieken.

Venezuela. De Engelsche Princes, Maria Louisa van Schleswig Holstein Sonderburg Augustenburg, te Londen geboren 12 Aug. 1872, sinds 1900 gescheiden van Prins Aribert von Anhalt, met wien zij in 1891 huwde, maakt een rondreis en bezocht ook Venezuela.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand April 1914 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand April	95	9.907	9 210	34	258.268	161.100
Vorige maanden	280	35.359	32.663	108	726.367	478.577
Totaal	375	45.266	41.873	142	1.020.635	639.677

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

In gezelschap van Z. Exc. Sir GEORGE LE HUNTE, Gouverneur van Trinidad, bezocht H.H. met groot gevolg Caracas. Schitterend waren de feesten ter harer eere en telkens zien wij den Opperbevelhebber J. V. GOMEZ op de eerste plaats. Dergelijke feiten spreken boekdeelen en verklaren ons meer dan de verkiezing van een voorloopigen President. In den vollen zin des woords voert J. V. GOMEZ het opperbevel in Venezuela.

Deze toestand is in zoo ver voorloopig, dat over een jaar weer nieuwe verkiezingen moeten plaats hebben, nadat de constitutie in den loop van dit jaar veranderd zal zijn. Dan moet er weer een constitutioneele president voor 4 jaar gekozen worden.

J. V. GOMEZ verstaat in ieder geval de kunst rust en orde te handhaven, en dat is voor Venezuela een zeer groot voordeel en niet minder voor ons.

Sto. Domingo. Gedurende de geheele maand April is het erg roerig geweest in deze republiek. President BORDAS is persoonlijk er op uit getrokken om orde en rust te herstellen en tot een vergelijk te geraken met de oproermakers. Zijn uittocht maakte zeer veel indruk. Na de troepen te hebben toegesproken, begaf de President zich aan boord van het Dominikaansche schip *Jacagua*, dat begeleid werd door de kanonneerboot *Independencia*. De Amerikaansche *Wheeling* schoot 21 saluutschoten, die door de forten beantwoord werden.

Om op alles voorbereid te zijn werden op verschillende punten der stad kanonnen geplaatst met een piket soldaten. De malcontenten konden dus geen partij trekken van des Presidents afwezigheid om eventjes oproer te kraaien. De onruststokers buiten de stad werden ook een beetje beangst bij het naderen van den President aan het hoofd van een leger van 1000 man.

De President vertrok 5 April en dienzelfden dag was men reeds volop aan het vechten in La Vega. 72 Uur heeft de strijd geduurd, toen gaf Grl. MAURICIO JIMENES het op en vluchtte voor de regeeringstroepen met achterlating van 11 dooden en 21 gewonden. De regeering verloor 5 dooden en had 14 gewonden.

Daags na deze overwinning, 7 April, deed President BORDAS zijn intocht binnen La Vega. De regeeringstroepen zetten den vijand na. Een geheele week lang bleef de President in La Vega, om door persoonlijk optreden de gemoederen te kalmeeren en overal de rust te herstellen.

Zooals men weet is President BORDAS 13 April 1913 voorloopig als President gekozen met de opdracht binnen een jaar de verkiezing van den definitieven President uit te schrijven. Deze uitschrijving heeft plaats gehad, maar de verkiezing niet, wegens de revolutie. BORDAS verklaarde aan te zullen blijven tot ultimo Juni en slechts aan een definitief gekozen President zijn gezag over te zullen dragen. Hoe eerder de rust is weergekeerd des te eerder kan tot de verkiezingen worden overgegaan. Vele politieke kopstukken leggen zich bij deze beslissing niet neer en wilden, dat BORDAS 13 April zou aftreden, omdat op dien datum zijn jaar om was. Op verschillende punten werd voor dien dag een revolutie voorbereid. Maar BORDAS had zijn maatregelen genomen. In de stad waren ze op hun hoede, er buiten trok hij zelf aan het hoofd van zijn leger den ontevredenen te gemoet. Dit had ten gevolg, dat verschillende vechtersbazen met kleine troepjes zich kwamen melden bij den President en zich verder ter beschikking stelden van de Regeering. 13 April vertrok BORDAS aan het hoofd van 1500 man naar Moca, waar hij dienzelfden avond aankwam, maar er waren nog 3 volle dagen noodig om per spoor de kanonnen etc. te vervoeren.

Deze revolutie kost weer handen met geld. De douane betaalt reeds maanden lang $ 5.000 per dag aan de Regeering, maar van 13 April af moest deze som verhoogd worden tot $ 7.000 per dag. Waar halen ze al dat geld vandaan? is men geneigd te vragen. Amerika zal wel bijspringen, als het noodig mocht zijn.

Evenals in Venezuela, zeker ook op raad van Amerika, zijn er thans twee hoofden gekomen in Sto Domingo: BORDAS president en Grl PEDRO MARIA ARZENO?, opperbevelhebber en adjudant van den President. Het is voor Sto Domingo zeker geen weelde voortdurend eenige flinke troepen bij de hand te hebben. Het stookt daar altijd. Dank zij de waakzaamheid van het Bestuur werd de spoorlijn niet door den vijand vernield en konden de troepen geregeld per spoor vervoerd worden. 19 April kwam Pr. BORDAS op deze wijze in Santiago en trekt zoo telkens hooger overal vrede brengend door zijn bemiddelend optreden en onderlinge besprekingen met de hoofden der revolutie.

De kranten loopen tot 20 April, maar uit het feit, dat onze kabel nog altijd gestoord is, mogen wij afleiden, dat de revolutie op Sto Domingo nog niet is uitgeroeid.

Mexico. Diezelfde stoornis in onzen kabel is oorzaak, dat de berichten over Mexico heel oud zijn, meer dan een week. Veel nieuws over den oorlog kunnen wij derhalve onzen geachten Lezers niet mededeelen. Uit de druppelsgewijze inkomende telegrammen distilleeren wij, dat het bemiddelingsvoorstel van A. B. C. Argentinië, Brazilië en Chili, nog weinig heeft uitgehaald, omdat Amerika onmiddelijk eischte, dat HUERTA niet erkend zou worden als president.

Daar wil HUERTA zelf natuurlijk niets van weten. Men schijnt nu meer te hopen op de oneenigheid tusschen de partijhoofden Villa, Carranza en Huerta, en tracht Villa op de hand van Amerika te krijgen.

Nog steeds wordt er gevochten en blijft de vrede nog verre.

SCHEEPSBERICHTEN.

(OFFICIEEL).

Gedurende de maand April zijn

Binnengekomen. VAN	SCHEPEN	Uitgezeild NAAR	SCHEPEN
Aruba	20	Aruba	17
Azua	1	Barbados	1
Barahona	1	Bonaire	43
Bonaire	48	Isl Barlov.	1
Isl Barlov.	1	La Vela de Coro	3
Guanta	1	Macoris	1
La Guayra	2	Maracaibo	12
La Vela de Coro	2	Mayaguez	1
Macoris	1	Mobile	1
Maracaibo	14	Pto Colombia	1
Pto Columbia	2	Pto Rico	1
Pto. Rico	1	Rio Hacha	3
Rio Hacha	1	San Juan	1
Sto Domingo	1	Slegbaai	1
Zee en de baaien	1	Sto Domingo	3
totaal	95	totaal	90

De afgeloopen maand was voor de kleine scheepvaart niet zeer gunstig. Het aantal binnengeloopen goeletten was 5 minder dan in de maand Maart, dat der uitgezeilde 14 minder dan in laatst genoemde maand.

Deze kleine vermindering moet worden toegeschreven aan de Goede Week en de Paaschweek, dan blijft het schippersvolk 't liefst thuis en bij de familie.

Buitenland.

Een Hulde aan de Katholieke Missionarissen.

Op de — onze lezers bekende — woorden van hulde, in den Duitschen Rijksdag door den nationaal-liberaal Paasche en den radicaal Naumann gesproken aan het adres der katholieke missionarissen in de Duitsche koloniën, is ook eenzelfde hoogst waardeerende verklaring gevolgd van den minister van koloniën dr. Solf. Zijne Excellentie zeide o.a. het volgende:

„Het doet mij buitengewoon veel genoegen hier den lof te hooren verkondigen van den overleden pater Bauer en van zijn voortreffelijken arbeid als missionaris. Het was mij een groote voldoening hem een bezoek te kunnen brengen vóór zijn dood en hem op zijn sterfbed mijn warme erkentelijkheid te kunnen betuigen.

„Wij, de regeering, brengen gaarne en dankbaar gestemd hulde aan de werkzaamheid der missionarissen, die de beschavers, de vaders en de leidslieden der inboorlingen zijn. Reeds het vorig jaar heb ik het op deze plaats gezegd: koloniseeren is het evangelie verspreiden, het is de negers opvoeden voor een hoogere beschaving. Onder dit opzicht heerscht er een volkomen overeenstemming tusschen Kerk en Staat.

„In al onze protectoraatsgebieden verleenen wij vrijdom van invoerrechten aan al wat noodig is voor den eeredienst, voor het onderwijs en voor de ziekenverpleging.

„De gouverneurs moeten den aankoop van grond voor de missies op alle mogelijke wijzen trachten te vergemakkelijken. Ik ben ook zeer sympathiek gestemd voor het voorstel van den geachten afgevaardigde Mumm om het openbaar onderwijs geheel aan de missies toe te vertrouwen. Wij kunnen dit doen in Togo, op Samoa, in Nieuw-Guinea. Doch in Afrika zou zulks niet mogelijk zijn met het oog op den Islam; de Mohammedaansche ouders zouden weigeren hun kinderen naar de missionarissen te sturen en wij zouden aan de missionarissen niet kunnen vragen aan de Mohammedaansche kinderen een niet-confessioneele opvoeding te geven. Daarom moeten wij dáár ook regeerings- en neutrale scholen hebben."

Men denke zich eens zulk een verklaring uit den mond van een Fransch minister onder deze republiek!

De Tijd.

St. Thomas-kring.

Donderdagavond 14 Mei a. s. Gewone vergadering in het lokaal der Vereeniging, Kerkplein-Overzijde.

Aanvang 8 uur 's avonds.

De Directeur

P. fr. R. J. C. WAHLEN

BEKENDMAKING.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1en Sept. 1912 t/m 28 Februari 1913 onder No. **3701 H**, t/m No. **1817 I**, zal plaats hebben op *Donderdag*, den **14n Mei** a. s., en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 9n Mei 1914

De Voorzitter,

A. JESURUN.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 2 MEI — 16 MEI

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Pr Matrits	P Rolingen	2 Mei	New-York	3 Mei	Amsterdam
Achilles	H Dannenbouw	6 „	Amsterdam	6 „	Colón
Caracas	Furey	6 „	La Guayra	6 „	New-York
Merida	A Johanson	6 „	Maracaibo	6 „	Maracaibo
Progreso	Hansen	9 „	New-York	9 „	Maracaibo
Jan v Nassau	H Wagenmaker	9 „	Amsterdam	10 „	New-York
Merida	A Johanson	11 „	Maracaibo	11 „	La Guayra
Merida	A Johanson	13 „	La Guayra	14 „	Maracaibo
Progreso	Hansen	14 „	Maracaibo	14 „	New-York
Philadelphia	H Highborn	14 „	New-York	14 „	La Guayra
Lod. v Nassau	J W Driver	16 „	New-York	17 „	Amsterdam
Achilles	H Dannenbouw	18 „	Colón	18 „	Amsterdam
Odenwald	S Segebarth	2 Mei	Colón	4 Mei	Hamburg
Siena	R Raffo	3 „	Genova	4 „	Colón
Magician	Richards	6 „	Liverpool	6 „	Sta Marta
Dacoty	F W Collet	6 „	Para (Brasil)	7 „	Florida
Savoia	P Moller	10 „	Cuba	11 „	Hamburg
Orobian	Bolson	10 „	Liverpool	13 „	Sta Marta
Wasgenwald	H Hansen	13 „	Hamburg	13 „	Colón
Siena	R Raffo	15 „	Colón	15 „	Genova
Buenos Aires	Viscaldo	16 „	Colón	16 „	Barcelona
Sachsenwald	Th Kirchhoff	17 „	Pto Colombia	19 „	Hamburg

Schoeners.	Aankomst	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Felix de Ozama	2 Mei	St Domingo	*Rosa Maria B*	2 Mei	Aruba
Olympia D	3 „	Aruba	*Frieda H*	3 „	Maracaibo
Regalo H	4 „	Aruba	*Estrella d Mar*	4 „	Guanta
Clara C	5 „	Rio Hacha	*Marieta C*	6 „	Rio Hacha
Meteor	5 „	Sta Lucia	*Olinda H*	7 „	Maracaibo
Meda H	6 „	Maracaibo	*Refugio H*	7 „	Aruba
Carlota H	6 „	Maracaibo	*Electra H*	8 „	Barcelona
Juanita D	6 „	St Domingo	*Maria E*	8 „	Maracaibo
Sirena H	7 „	Maracaibo	*Rosa Maria B*	9 „	Maracaibo
Rosa Maria B	7 „	Aruba			

De PROGRESO komt eerst a.s. Maandag of Dinsdag.